

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. d)

Filosofie

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÊTEL

(30 pont)

Îrjâk a vizsgalâpra a helyes vâlasz betűjét az âlábbi esetekre vonatkozóan. Egyetlen vâlasz lehet helyes.

1. Az emberi létezés célja vonatkozik:
 - a. az emberi természet korlátaira
 - b. a megismerő folyamat értelmére
 - c. az emberi létezés értelmére
 - d. az emberi megismerés korlátaira
2. A jó-rossz elkülönítése sajátosan megjelenik:
 - a. az igazságelméletekben
 - b. az etikâban
 - c. a hermeneutikâban
 - d. a fenomenológiâban
3. **Nem** alkalmazott etikai probléma:
 - a. az eutanázia
 - b. az abortusz
 - c. a klonózás
 - d. az idő
4. A társadalmi-politikai szabadság túlzott korlátozása, az âlábbi politikai rendszer sajátossága:
 - a. demokratikus
 - b. totalitarista
 - c. pluralista
 - d. liberalista
5. Az abszolút szabdság, ami a szabadság problematikâjâhoz kapcsolódik, explicit módon megjelenik:
 - a. J. P. Sartre
 - b. Imm. Kant
 - c. L. Blaga
 - d. B. Pascal
6. A pozitív jogok között megtalâljuk:
 - a. az oktatâshoz való jogot
 - b. az élethez való jogot
 - c. a tulajdonhoz való jogot
 - d. a szabadsâghoz való jogot
7. Az a filozófia irányzat, amelyik úgy tekinti, hogy minden megismerésnek a forrása a tapasztalat, az a:
 - a. racionalizmus
 - b. empirizmus
 - c. kontraktualizmus
 - d. etatizmus

8. Az igazságtípus ami a megfelelés alapján állapítódik meg, hogy az amit állítunk megfeleljen valóságnak az a:
- koerencia
 - hasznosság
 - megfelelés
 - egyetemes
9. Az etikai elméletek között megtaláljuk:
- a hedonizmust
 - az etatizmust
 - az abszolútizmust
 - az individualizmust
10. Az állam beavatkozása akkor szükséges, hogyha az alábbi jogot akarjuk fenntartani:
- negatív
 - pozitív
 - semleges
 - természeti

II. TÉTEL

(30 pont)

A.. A baloldali oszlopban az igazságelméletekre vonatkozó elméletek vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig megszámozott, ezekre vonatkozó igaz állítások. Írják a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását.

a. A kinyilatkoztatott igazságelmélet	1. Egy kijelentést akkor tekint igaznak, ha a valós dolgok állapotát úgy írja le ahogy van, másként mondván ha megfelel ezeknek.
b. A korrespondencia igazságelmélete	2. Egy vélemény önmagában nem igaz, csak akkor, ha a gyakorlatban eredményesnek bizonyul, alkalmazható, hasznos.
c. A koherencia igazságelmélete	3. Az az elmélet, amely Isten igazmondására hivatkozva azt állítja, hogy ami világosan és pontosan megjelenik számunkra mint igazság, az nem lehet, hogy ne legyen igaz, másképpen ez azt jeltené, hogy Isten becsap minket.
d. A pragmatista igazságelmélet	4. Egy véleményt akkor tekint igaznak, ha az megegyezik, koherens, ellentmondásmentes az igaznak tartott ismeretrendszerrel, amelynek része.
	5. Elmélet, amely úgy tekinti, hogy az igazság relatív, és egy nézőponttól függ, ami az egyén sajátossága.

16 pont

B. Érveljenek, körülbelül tíz sorban, az etatista elmélet jelenkori társadalomban való fenntarthatósága mellett vagy ellen!

8 pont

C. Szerkesszenek egy példát, amellyel rávilágítotok a kritikai viszonyulásnak a megismerésben, az igazsághoz való közeledésben és a tévedések kizárásában játszott szerepét/jelentőségét!

6 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Olvassák el figyelmesen az alábbi szöveget:

Az embert bizonyos értelemben a valóban csodálatos alkotói sors ejti foglyul; ezért a sorsért az ember arra is képes, hogy olykor egészen az önmegsemmisülésig lemondjon az egyensúly előnyeiről és a biztonság örömeiről.

(L. Blaga, *Geneza metaforei și sensul culturii*)

Válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Az adott szöveg alapján nevezzék meg az emberi természet két jellemzőjét! **4 pont**
2. Tegyük nyilvánvalóvá, körülbelül féloldalas terjedelemben, a *teremtő lény és az létezés értelme* fogalmai közötti összefüggést! **10 pont**
3. Fogalmazzák meg személyes véleményüket a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan! **4 pont**

B. Tudván, hogy a *disztributív igazságosság* egyik formájának *kritériuma az érdem*:

1. Érveljenek hozzávetőleg öt sorban a fent megfogalmazott filozófiai tézis mellett! **6 pont**
2. Szemléltessék egy konkrét példa segítségével ahogyan az érdemet alkalmazzák, egy állásinterjú során hogy kiválszák a jelöltek közül, hogy kit alkalmazzanak! **6 pont**